

Морозова Юлія Михайлівна

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

Херсонський національний технічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3547-5913>

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-30>

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Війна в Україні призвела до глибоких структурних змін на ринку праці, які відображаються як на макро-, так і на мікрорівнях. Збройна агресія, внутрішня міграція, зовнішня трудова міграція, скорочення робочих місць у зоні бойових дій та адаптація підприємств до умов воєнного стану створюють низку викликів, які суттєво змінюють структуру, попит і пропозицію на ринку праці. З одного боку, спостерігається зростання безробіття в регіонах, безпосередньо постраждалих від війни, з іншого – підвищення попиту на кваліфікованих працівників у галузях, пов'язаних із відновленням інфраструктури, гуманітарною допомогою, оборонною промисловістю та інформаційними технологіями [1, с. 201].

Для української економіки та ведення бізнесу зазначені події теж мають негативні наслідки: руйнування інфраструктури, у т.ч., виробничих підприємств, масове закриття бізнесу, порушення логістичних зв'язків, обмеження доступу до ресурсів, дестабілізація монетарної сфери, девальвація національної валюти, масова міграція населення, відтік інтелектуального потенціалу країни за кордон, падіння ВВП, експортного потенціалу України, економічну дестабілізацію, що вимусило власників релокувати бізнес з окупованих територій та територій активних бойових дій до безпечних регіонів. Майбутня подальша стратегічна політика уряду напряму залежить від ефективності відтворення бізнесу та наявності працездатного населення, а також створення нормальних побутових умов громадянам в Україні незалежно від війни.

Війна в Україні – це постійна небезпека та руйнування, адже під час війни руйнуються інфраструктура, підприємства, соціально-

економічні моделі, а також змінюється бачення та мислення. Проте всі ці руйнування дають можливість Україні почати все з «нуля», враховуючи минулий досвід, з'являються нові повоєнні можливості... Україна може стати одним з експериментальних майданчиків, на якому світ почне моделювати нову реальність, етику та нову раціональність, де створюватиметься один із трендів нової цивілізації [2].

Відродження вітчизняному бізнесу та інфраструктури можуть допомогти закордонні інвестиції, які допоможуть відновити підприємництво і провести реформи для повернення українців.

Питання залучення іноземних інвестицій в економіку країни досліджували: О. Федорчак, Л. Ганущак, Г.Іщенко, Л. Гриценко, А. Гуторов, Б. Данилишин, С. Ілляшенко.

За оцінками Світового банку, протягом наступних десяти років для відбудови зруйнованої інфраструктури Україні необхідно буде щонайменше 486 млрд дол. (рис. 1).

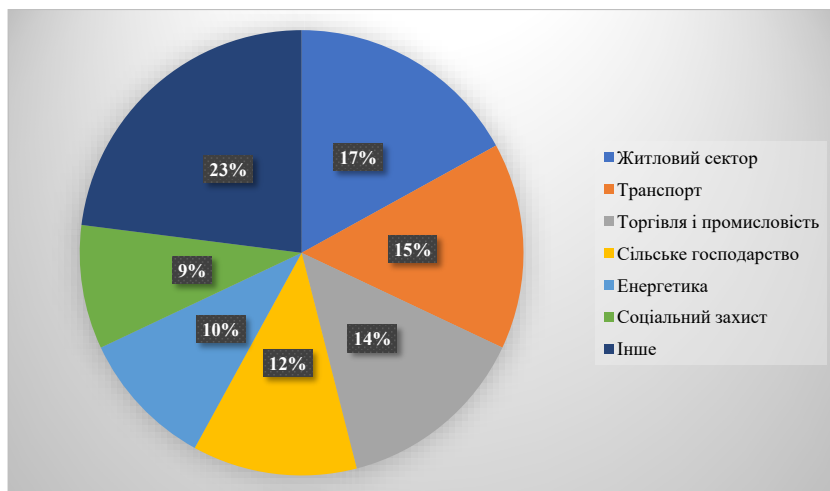

Рис. 1. Необхідні кошти для відновлення економіки України

Джерело: розроблено авторами на основі власних спостережень

Прорахована сума перевищує національний ВВП, тому існує проблема із залученням фінансів від іноземних донорів. Наразі

проблемним залишається питання навіть із критичними військовими поставками, а за соціальну відбудову складно прогнозувати.

У цій ситуації українська влада найбільше надій покладає на заморожені на Заході кошти Російської Федерації. Проте їх стягнення – це питання далекої перспективи, оскільки країни ЄС, у яких зберігається переважна більшість заморожених активів, усіляко опираються навіть передаванню прибутків з них [2].

Проте разом із недостатнім фінансуванням та зниженням інвестиційного клімату в Україні спостерігається дефіцит кадрів через велику, неконтрольовану міграцію.

Однією з особливостей сучасного ринку праці є конкуренція за посади з віддаленою роботою. В Україні кількість вакансій з дистанційною роботою збільшилася на 39%, а найбільше ці зміни торкнулися Києва, де віддалених пропозицій про роботу в березні 2024 року стало на 96% більше порівняно з лютим 2022 року. В інших великих містах України віддалених вакансій також стало помітно більше – на 68% у Харкові, на 35% у Львові, на 34% в Одесі, на 16% у Дніпрі [3].

Все це було зроблено для того, щоб утримати висококваліфікований персонал, заохотити до праці, не допустити відтоку кадрів за кордон, підтримати тих, хто з окупованої території чи зони бойових дій.

Також важливо зазначити, що війна спричинила зростання ролі жінок на ринку праці. Зокрема, у першому кварталі 2024 року серед зареєстрованих ФОП 58,8% були жінки, що на 7,8 в.п. більше, ніж у відповідному періоді 2021 року. Серед шукачів роботи приватного сервісу Work.ua частка жінок становить 59% [4].

Успіх у залученні інвестицій може пом'якшити ситуацію з нестачею кадрів, адже економічно успішна країна приваблюватиме українських біженців та мігрантів. Залучення інвестицій має стати пріоритетом влади, тому що статистика надання фінансів на відновлення та розбудову економіки виглядає досить проблематично (рис. 2).

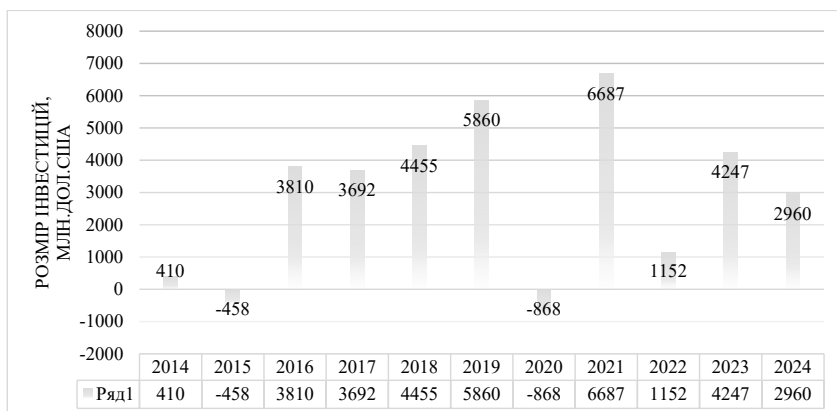

Рис. 2. Статистика надання іноземних інвестицій в українську економіку

Наразі структура прямих іноземних інвестицій в Україну залишається недостатньо диверсифікованою, що збільшує ризики для економіки. Більша частина інвестицій зосереджена в окремих секторах економіки та країнах походження. Незважаючи на існуючі проблеми, Україна має значний потенціал для залучення іноземних інвестицій. Країна володіє багатими природними ресурсами, кваліфікованою робочою силою та великим внутрішнім ринком. Саме тому залучення іноземних інвестицій в територіальні громади України є стратегічно важливим кроком для забезпечення стійкого економічного зростання, підвищення рівня життя населення та розвитку регіонів [5, с. 102].

Необхідні кроки з боку держави для залучення інвестицій: проведення реформ щодо забезпечення прозорості та гарантій іноземних інвестицій, удосконалення законодавства, податкові та митні пільги, зменшення корупції, вдосконалення методів управління при військових умовах, цифровізація та відкритість у проектах.

Отже, іноземні інвестиції можуть стати потужним двигуном для розвитку територіальних громад України, забезпечуючи економічне зростання та покращуючи соціальну інфраструктуру. Проте на шляху до залучення інвестицій існує низка бар'єрів, які обмежують

можливості розвитку громад. Аналіз основних перешкод – політичної нестабільності, регуляторних обмежень, корупції, низького рівня інфраструктури та недостатнього інформаційного забезпечення – показує, що їхнє подолання можливе за допомогою системних реформ [5, с. 104].

Закордонна допомога допоможе відродити бізнес, економіку, інфраструктуру та повернути більшість громадян України на батьківщину, які в свою чергу реорганізують та запускають економічні процеси для стабілізації національної стабільності.

Список використаної літератури:

1. Склярук Т.В. Тенденції ринку праці України в умовах війни. Scientific journal «DEVELOPMENT SERVICE INDUSTRY MANAGEMENT». DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(32\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(32))
2. Не спізнитися на «український потяг». URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/18/689232/>
3. Любов Яценко. Основні характеристики ринку праці України у першому півріччі 2024 року. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/osnovni-kharakterystyky-rynku-pratsi-ukrayiny-u-pershomu>
4. Budni: A media platform about work and life by robota.ua. What you need to know about the Ukrainian labor market in 2024: research and analytics from robota.ua. URL: <https://budni.robota.ua/career/shho-treba-znati-pro-ukrayinskiy-rinok-pratsi-u-2024-rotsi-doslidzhennya-ta-analitika-vid-robota-ua>
5. Філіпішина Л. М. Перешкоди на шляху до залучення іноземних інвестицій в українські територіальні громади: аналіз та шляхи вирішення. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-3-15>